

Miroslav Mareš¹
Przekład: Jan Baron

Terroryzm przeciwko polskim statkom: modelowe przypadki zagrożenia

Polska to kraj, w którym w okresie demokracji współczesnej na przełomie XX i XXI wieku nie przeprowadzono ataku terrorystycznego o charakterze masowym. Jak dotychczas odnotowano jedynie wystąpienie aktów skrajnej przemocy, jednak w aspekcie kryteriów terroryzmu były to działania o niskim natężeniu przemocy lub działania charakteryzujące się brakiem umotywowania politycznego (Mareš 2011). Jednak pod adresem Polski kierowane już były groźby islamistów, równocześnie pojawiają się dyskusje na temat terroryzmu skrajnie prawicowej oraz skrajnie lewicowej sceny (Machnikowski, R. M – Michalak - J. Płaczek, A.- Rękawek, K. Dziuba, M. 2005, 2007, 2008). Istnieje więc stale obecne zagrożenie terrorystyczne kraju.

Jedną z możliwych form terroryzmu stosowanych przeciwko Polsce, to terroryzm morski, a zwłaszcza terroryzm przeciwko polskim statkom i portom. W przeszłości zostały podjęte analizy niektórych możliwych przypadków terroryzmu morskiego w kontekście ogólnego rozpatrywania tego zjawiska (Kubiak, Makowski, Mickiewicz 2005). Niniejszy referat stanowi, w oparciu o powyższe sformułowania oraz aktualne doświadczenie i wydarzenia, próbę modelowania kolejnych możliwych ataków przeciwko polskim statkom. Metodologicznie referat oparty jest na zasadzie dowolnej predykcji, korzystającej z wiedzy w zakresie dotychczas w świecie przeprowadzonych ataków terrorystycznych i ekstrapolacji trendów zaznaczających się w rozwoju terroryzmu oraz analizie zagrożeń w stosunku do Polski. Skupia się na możliwej formie ataku, jego uzasadnieniu oraz przeciwdziałaniu atakowi. W tym kierunku powyższe podejście oparte jest na literaturze podmiotu, w podobny sposób zajmującej się badaniem możliwych przyszłych ataków terrorystycznych w świecie.

Podstawowe narzędzie pomocnicze, służące do rozróżnienia poszczególnych przypadków, stanowi schemat, w ramach którego oś pozioma obejmuje morze terytorialne oraz porty, natomiast oś

pionową stanowią poszczególne jednostki w zależności od tego, czy są to okręty wojenne lub statki cywilne. Terroryzm morski rozumiany jest jako terroryzm bezpośrednio powiązany ze środowiskiem morskim. W niniejszym referacie samo piractwo nie jest traktowane jako terroryzm.

W związku z okrętami wojennymi pojawia się problem dotyczący zróżnicowania definicji terroryzmu, bowiem według niektórych definicji ataki przeprowadzane na cele wojskowe nie są uważane za akty terroryzmu. Niemniej jednak w niniejszym referacie również i atak przeprowadzony na okręt wojenny w czasie pokoju w świetle obowiązującego prawa międzynarodowego uważany jest za akt terrorystyczny. W analizie szczególna uwaga poświęcona zostanie statkom pływającym pod polską banderą (nie będzie obejmowała ataki, w czasie których kontenerowiec lub statek załadowany materiałami wybuchowymi, bronią chemiczną lub jądrową wykorzystany zostałyby jako nosiciel broni do któregoś z polskich portów lub punktów na polskim wybrzeżu, bądź zorganizowanie ataku na tankowiec, co zostało już opisane (Mickiewicz 2005).

	Morze terytorialne i porty	Obce akweny i porty
Okręt wojenny	Fikcyjny modelowy przypadek 1	Fikcyjny modelowy przypadek 2
Statek cywilny	Fikcyjny modelowy przypadek 3	Fikcyjny modelowy przypadek 4

Fikcyjny modelowy przypadek 1: Atak na polski okręt wojenny podczas wyjścia z polskiego portu

Opis ataku: Organizacja terrorystyczna Ruch Talibanu w Pakistanie (Tehrik-i-Taliban Pakistan) przeprowadzi atak na mniejszy polski okręt wojenny (np. trałowiec) podczas wyjścia z portu Świnoujście. Zostanie wykorzystany ładunek wybuchowy podłożony na jachcie pływającym pod angielską banderą. Będzie to atak samobójczy. Okręt zostanie staranowany przez jacht, po czym nastąpi inicjowa-

¹ Dr. Miroslav Mareš, Division of Security and Strategic Studies of the Department of Political Science of the Faculty of Social Studies of the Masaryk University

nie ładunku wybuchowego. Okręt wojenny zatonię, większa część załogi zginie. Atak przeprowadzony będzie w czasie, kiedy Polska organizuje ważną imprezę o randze międzynarodowej (np. EURO 2012), aby wydarzenie przykuło uwagę opinii publicznej. Wojskowy cel zostanie wybrany z tego powodu, aby napastnicy zaprezentowali się jako kombatanci i udowodnili swoje zdolności do przeniesienia walk z Afganistanu i Pakistanu na teren polskiej części Europy. Cel morski zostanie wybrany z tego powodu, iż atak na tego rodzaju cel nie jest, w odróżnieniu od zaatakowania celu naziemnego, tak oczywisty. Dodatkowo, poruszanie się terrorystów po lądzie, ze względu na przedsięwzięte środki bezpieczeństwa, pociągałoby za sobą znaczne ryzyko. Jacht płynący z Anglii nie zwróci na siebie uwagi (może podawać się za statek przewożący fanów na Euro), załogę mogą stanowić obywatele brytyjskiego pochodzenia. Jego żegluga w okolicach portu wojennego w pobliżu granicy z Niemcami uznana może zostać za pomyłkę, popełnioną przez załogę poruszającą się na obcym akwenu w czasie, kiedy organizowana jest impreza o charakterze masowym i na polskich wodach obecny jest cały szereg podobnych jednostek, jej obecność nie wzbudzi szczególnego zainteresowania.

Uzasadnienie ataku: Grupa umieści na własnej stronie internetowej i na forach dżihadystowskich oświadczenie uzasadniające przeprowadzenie ataku polskim uczestnictwem w konflikcie w Afganistanie, równocześnie podkreślając, że gdy polscy żołnierze zabijają cywilów, oni atakują żołnierzy (ze wskazaniem sprawy i jej rozpatrywaniem przed polskimi sądami). Będzie postulowała wycofanie polskich wojsk oraz wojsk innych państw NATO z Afganistanu, w przeciwnym wypadku przystąpi do ponownego przeprowadzenia ataków na terenie Polski i Europy, podczas których zaatakowane zostaną także i cele cywilne. Wezwie współwyznawców do kontynuowania zbrojnego dżihadu. Mały statek został faktycznie wybrany za cel z tego powodu, aby zagwarantowane zostało jego zatopienie. Dla napastników liczy się wywarcie wrażenia na opinii publicznej w wyniku przeprowadzenia udanej akcji, nie rozmiary celu.

Reakcja na atak: Bezpośrednią reakcją na atak będzie odpowiednia reakcja właściwych jednostek systemu wojskowego i cywilnego zarządzania kryzysowego, obejmująca zwłaszcza udzielenie pomocy ofiarom i usuwanie skutków zdarzenia. Uruchomiona zostanie współpraca służb specjalnych z ich partnerami zagranicznymi, zmierzająca do ujęcia sprawców ataku. Z dużym prawdopodobieństwem nastąpi również zawieszenie aktualnie w Polsce odbywającej się imprezy (np. wspomniane Euro 2012). Przeprowadzenie ataku politycznego w Polsce doprowadzi do wywołania fali solidarności

i nateżenia rosnącej wrogości wobec islamistów. Oceniony jednak zostanie pod kątem niezadziałania mechanizmów bezpieczeństwa i może doprowadzić do wybuchu kryzysu politycznego w kraju. Ze względu na polską tradycję oraz dumę narodową Polaków nie będzie miał on bezpośredniego oddziaływania w kwestii wycofania polskiego wojska, natomiast może stać się przyczyną podjęcia decyzji o wycofaniu wojsk niektórych innych państw.

Fikcyjny modelowy przypadek 2: Atak jądrowy na międzynarodową flotę z udziałem polskich okrętów

Opis ataku: Dwa polskie okręty wojenne (np. fregata i okręt pomocniczy) w bazie w amerykańskim San Diego padną ofiarą ataku przeprowadzonego za pomocą bomby atomowej o sile 200 TNT. Okręty będą wchodziły w skład powstającej floty, przygotowywującej się wraz z okrętami innych państw NATO i aliantów do szeroko zakrojonych manewrów w rejonie Pacyfiku, które stanowią reakcję na panującą napiętą sytuację w Azji Południowowschodniej i Środkowej. Przeprowadzane są tam przez islamistów na szeroką skalę zakrojone operacje partyzanckie. W Malezji i Pakistanie siły wojskowe na czele z islamistami przeprowadzą zamach stanu. Ładunek jądrowy pozyskany za pomocą pakistańskich służb specjalnych, zostanie za pośrednictwem struktury Grupy Abu Sajjafa (która wykonanie części transportu zleci meksykańskiej mafii) przetransportowany do portu San Diego, gdzie zostanie zdetonowany. Część floty ulegnie zniszczeniu, wszystkie okręty są skażone, członkowie załogi, którzy przeżyli, są ranni lub u nich występuje skażenie promieniotwórcze. Zginie także około 200 000 osób w aglomeracji San Diego, zwłaszcza w jego downtown.

Uzasadnienie ataku: Atak jest uzasadniony w stanowisku grupy, do którego dołącza Światowy Front Islamski na Rzecz Walki z Żydami i Krzyżowcami (islamiści w ten sposób nawiązują do oświadczeń kilku grup z 1998 roku, wówczas jeszcze pod kuratelą Osamy ben Ladena). Zawiera ono deklarację nawołującą do rozpoczęcia totalnego dżihadu oraz groźby przeprowadzenia kolejnych ataków na USA i ich aliantów. Wybór celu faktycznie stanowi wypadkową jego wartości militarnej (koncentracja floty gotowej do podjęcia akcji), a równocześnie liczby ofiar cywilnych w ważnym mieście w Kalifornii (czyli stanu symbolizującego amerykański dobrobyt).

Reakcja na atak: Jednostki wchodzące w skład zarządzania kryzysowego Stanów Zjednoczonych natychmiast rozpoczną operację, mającą na celu eliminowanie skutków ataku. Amerykański prezydent postawi w stan gotowości bojowej strategiczne siły jądrowe i zażąda, aby władza w Paki-

stanie i Malezji przekazana została w ręce sił proamerykańskich, w odwrotnym wypadku oba kraje zostaną zaatakowane bronią jądrową. W państwach zachodnich (wliczając w to Polskę) przeprowadzane są spontaniczne ataki celujące w ludność i obiekty islamskie, co z kolei wywołuje falę antychrześcijańskiej i antyżydowskiej przemocy w świecie islamu. Bezkompromisowe podejście do zwalczania islamistów znajduje poparcie amerykańskiej, częściowo także europejskiej (w tym polskiej) opinii publicznej, silny jest również ruch antywojenny (jednak nie w Polsce). Jeden polski okręt został zupełnie zniszczony, drugi poddany zostaje dekontaminacji wstępnej. Załodze zostanie udzielona wstępna pomoc w USA, następuje transport lotniczy do Polski, gdzie kontynuowane jest leczenie choroby popromiennej. Do USA przetransportowana jest nowa załoga, która wypływa ze statkiem w rejs powrotny do Polski, gdzie poddany zostaje on kolejnej dekontaminacji.

Fikcyjny modelowy przypadek 3: Atak skrajnie prawicowych chrześcijan na statek wycieczkowy wynajęty przez środowisko LGBT koło polskiej miejscowości letniskowej

Opis ataku: Trzej fanatycy – skrajnie prawicowi chrześcijanie pochodzenia polskiego (mężczyzna w wieku około 40 lat wraz z kolegą z koła łowieckiego i swoim 17-letnim synem), wyposażeni w broń palną myśliwską i noże wejdą w przebraniu inspektorów straży pożarnej na pokład statku wycieczkowego, wynajętego na plaży w Sopocie po zakończeniu Queer Parady przez grupę uczestników ze środowiska LGBT (lesbian, gay, bisexual, transgender). Wkrótce po wypłynięciu rozpoczną strzelanie i zabijanie uczestników wycieczkowego rejsu. Zdołają zabić 12 osób, kolejnych 20 (w tym trzech członkowie załogi) są ciężko ranni. Jeden z napastników zostanie zlikwidowany przez załogę wraz z uczestnikami wycieczki. Następuje abordaż statku, który przeprowadzają jednostki specjalne policji, w wyniku którego kolejni dwaj terroryści biorą dwóch zakładników i kryją się w toalecie. Po krótkich negocjacjach z terrorystami, zakładnicy zostają zabici, jeden z napastników popełnia samobójstwo, drugi oddaje się w ręce policji.

Uzasadnienie ataku: Ocalały napastnik uzasadnia przeprowadzenie ataku w imię zemsty bożej za tolerancję zbrodni w Polsce. Wszyscy trzej należeli do społeczności chrześcijańskiej działającej w małej miejscowości, którą łączyły więzi ze skrajnie nacjonalistycznym środowiskiem. Paradę homoseksualistów uważali za symbol upadku. Z prowadzonego śledztwa wyniknie, że inspirację dla nich stanowił także czyn Andersa Behringa Bre-

ivika, że mieli zamiar zabić także lewicowych polityków, o ile znajdowałiby się na statku.

Reakcja na atak: Po zakończeniu akcji przeprowadzonej przez komando policji, ze statku eskortowani są ciężko ranni, reszta uczestników rejsu zostaje wraz ze statkiem szybko przetransportowana do portu, gdzie udzielona im zostanie pomoc psychologiczna, jak również i wsparcie innych uczestników Queer Parady. W Polsce i w świecie toczy się dyskusja na temat nietolerancji ze strony chrześcijańskiej skrajnej prawicy wobec odmiennej orientacji seksualnej, akcja jednak nie pociągnie za sobą żadnych politycznych następstw. Przypadek ponownie zapoczątkuje dyskusję nad możliwościami przeciwdziałania czynności „wilków samotników” oraz małych grup w dziedzinie terroryzmu. Kolejne imprezy organizowane przez środowiska LGBT będą się odbywały ze znacznie większą troską o zapewnienie bezpieczeństwa uczestników, sami organizatorzy zaczną wynajmować agencje ochroniarzki.

Fikcyjny modelowy przypadek 4: Skażenie dostawy polskiego mięsa transportowanego na polskim statku przez grupę terrorystyczną obrońców praw zwierząt

Opis ataku: Na polski statek, przewożący dostawy mięsa polskich producentów do Niemiec, po jego zawinięciu do średnio dużego portu w pomorskim kraju związkowym, zakradną się radykalni obrońcy zwierząt, otworzą kontenery i dokonają skażenia transportowanego mięsa bakterią salmonelli. Fakt otwarcia kontenerów zostanie wykryty przez załogę statku, o czym zostanie poinformowana niemiecka policja, mięso zostanie poddane badaniom prowadzącym do zidentyfikowania bakterii. Do ataku przyzna się na stronie internetowej legalnie działającej organizacji ochrony środowiska niemiecka komórka Militant Vegan Brigade.

Uzasadnienie ataku: Bódcem do przeprowadzenia ataku zostanie wyemitowanie w lokalnej telewizji nierzetelnego reportażu na temat domniemanie złego traktowania zwierząt hodowlanych w Polsce, nakręconego na żądanie lokalnych rolników. Po jego obejrzeniu młodociani napastnicy podjęli decyzję o zaatakowaniu polskich producentów. Sądzi, że jeżeli kilku niemieckich „mięsożerców” zatruje się polskim mięsem, polscy importerzy obłożeni zostaną restrykcjami, natomiast polscy rolnicy zmuszeni zostaną do ograniczenia ich hodowli, w następstwie czego zmaleje liczba przejawów znęcania się nad zwierzętami.

Reakcja na atak: Polscy importerzy protestują przeciwko słabej ochronie portu handlowego, która z kolei zostanie wzmocniona. Załogi niektó-

rych polskich statków handlowych następnie odbędą okresowe obowiązkowe przeszkolenie w zakresie stosowania środków bezpieczeństwa chroniących przed podobnymi atakami. Nastąpi doraźny spadek popytu na polskie mięso w Europie, jednak to kwestia tylko kilku dni. W środowisku wojowniczych obrońców praw zwierząt akcja ta oceniana jest kontrowersyjnie ze względu na to, że wywołała nacjonalistyczną reakcję.

Wnioski

Opisane przypadki potwierdziły już dawniej znany fakt, że spektrum form przeprowadzania ataków terrorystycznych oraz ich motywacje może być bardzo szerokie. To bardzo trudne wczuć się w stan umysłu i sposób myślenia terrorystów. Na ich korzyść bowiem przemawia dobrze znane „prawo pierwszego posunięcia” w grze prowadzonej przeciw służbom specjalnym i społeczeństwu. Należy więc podjąć się opracowania najrozsądniejszych scenariuszy zamachów terrorystycznych oraz próby zapobiegnięcia w ich realizacji, lub też w maksymalnym możliwym stopniu przynajmniej dążyć do eliminacji ich skutków i zapobiec kontynuacji działań terrorystycznych.

Niniejszy artykuł opracowany został w ramach projektu „Metody predykcji rozwoju geopolityki w perspektywie długoterminowej w Europie Środkowej” (VF20102015005), dofinansowanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Czeskiej.

Abstract

The paper describes and analyses possible forms of terrorist attacks against Polish ships. Four scenarios are developed – attacks against military ship in territorial waters (committed by Islamist terrorist group), Islamist nuclear attack against international fleet in the USA, attack against ship with LGBT passengers in territorial waters (committed by domestic Christian extremists) and attack against cargo ship in German harbor (committed by eco-terrorists).

Literatura

1. Kubiak K., Makowski A., Mickiewicz P.: Polska wobec zagrożenia terroryzmem morskim. - Warszawa: Wydawnictwo Trio, 2005.
2. Machnikowski, R. M – Michalak - J. Płaczek, A.-Rękawek, K. Dziuba, M. (2005, 2007, 2008): Zagrożenie atakami terrorystycznymi w Polsce 2006 oraz Aneksy na rok 2007 i 2008. Łódź: Wyższa Szkoła Studiów Międzynarodowych w Łódźi.
3. Mareš, M. Terrorism-Free Zone in East Central Europe? Strategic Environment, Risk Tendencies, and Causes of Limited Terrorist Activities in the Visegrad Group Countries. *Terrorism and Political Violence*, 2011, Vol. 23, No. 2, pp. 233-253.
4. Mickiewicz P.: Polska koalicji antyterrorystycznej. Cele strategiczne polityki zagranicznej i bezpieczeństwa na początku XXI wieku. Wrocław: Wydział Nauk Społecznych i Dziennikarstwa, 2005. http://www.wns.dsw.edu.pl/fileadmin/user_upload/wszechnica/02.pdf (accessed on 29 July 2011).
5. Steinhäusler, F. *Terrorziel Europa. Was uns bedroht. Wie wir überleben.* Wien: Edition A. 2011.